

Strijder voor vrouwenrechten wereldwijd

Els Postel

Cultureel antropoloog Els Postel was goed van de tongriem gesneden. Ze ijverde vooral voor verbetering van de positie van vrouwen in ontwikkelingslanden.

PETER DE WAARD

Toen wijlen NRC-columnist J.L. Heldring een pleidooi voor vrouwenemancipatie in Indonesië laatdunkend een vorm van neokolonialistische import noemde, schreef Els Postel meteen op hoge poten een ingezonden brief. 'Overjarige borrelpraat', noemde ze dat.

'Doel is niet om vrouwen in ontwikkelingslanden een westers model op te leggen, maar om vrouwen zelf de mogelijkheid te geven hun behoeften en belangen te definiëren.' Els Postel-Coster, 'feministisch' cultureel antropoloog en bijzonder hoogleraar vrouwenstudies aan de universiteit van Leiden, was goed van de tongriem gesneden.

'Ze kon mensen met een uitvergroot ego flink op hun nummer zetten. Soms moest ze zich daarvoor weleens excuseren', zo zei haar zoon Dirk-Jan op de uitvaart. 'Maar als ze thuiskwam, moest ze erom lachen. Ze zag het als een vorm van rebellie.'

Als wetenschapper werd ze vanaf eind jaren vijftig een ijverig strijder voor de rechten van vrouwen in ontwikkelingslanden die volgens haar juist als gevolg van het

westers kolonialisme zo waren verslechterd. Dat viel in samenhang met de toenemende interesse voor de Derde Wereld en de tweede feministische golf in vruchtbare aarde.

Els Coster werd geboren in een socialistisch-humanistisch nest in Groningen. Haar vader was daar hoogleraar natuurkunde aan de universiteit. Els was een van de vier kinderen. In de oorlog overtuigde ze haar ouders de toen pas 9-jarige joodse Judith Herzberg - nu bekend als dichter en schrijver - als onderduiker in huis te nemen.

Na de oorlog studeerde Els Coster Indonesische taal- en letterkunde aan de universiteit van Leiden. In 1949 ontmoette ze Han Postel, die later organisatie-adviseur bij onder meer Hoogovens in IJmuiden zou worden. In 1951 trouwden ze. Ze was toen al, geïnspireerd door een studiegenoot, toegetreten tot de remonstrantse kerk. Ze zou tot het einde van haar leven een trouw kerkbezoeker blijven. Er kwamen twee kinderen. Vanaf 1959 kon ze haar eigen carrière oppakken en die nam snel een hoge vlucht. Ze zou veel reizen, onder meer vijf keer naar Indonesië, voor studie naar de verbetering van de rechten van vrouwen in landen in de Derde Wereld.

In 1975 was ze medesamensteller van het pre-advies Vrouwen op Weg voor de World Conference on Women in Mexico waaraan ze samen met toenmalig minister Jan Pronk van Ontwikkelingssamenwerking deelnam. Hier werd besloten dat vanuit Nederland beleidsonderzoek zou worden gedaan naar de positie van vrouwen in drie kernlanden: Sri Lanka, Burkina Fasso en Egypte.

In 1987, twee jaar na haar promotie, werd ze bijzonder hoogleraar voor de studie naar de positie van vrouwen in veranderende samenlevingen. In

1995 nam ze deel aan de vierde VN-vrouwenconferentie in Beijing. De invloed van het werk van Els Postel reikte tot ver in het buitenland, aldus Gerard Persoon, voormalig wetenschappelijk directeur van het Instituut voor Culturele Antropologie en Ontwikkelings sociologie in Leiden.

Naast haar werk was ze heel sportief. Ze stond graag op de schaatsbaan en skipiste en had samen met haar man een zeewaardig zeilschip waarmee ze vele reizen maakte. In 2010 werd de ziekte van Alzheimer bij haar vastgesteld. In 2016 kwam ze in het verpleeghuis Hofwijck terecht. Volgens haar zoon ging een deel van haar vocabulaire niet verloren: 'Zijn ze helemaal gek geworden' en 'Wat een onzin'. Ze bleef pretentieloos.

Uiteindelijk overleed ze op 13 januari in haar woonplaats Oegstgeest. Haar 94-jarige echtgenoot woont daar nog steeds.